

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr.
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr.
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Zborovanje katoličanov.

Dandanes zboruje vse. Menda ni stroke, bodi si na znanstvenem ali dejanskem, na kmetijskem ali kakem drugem polji, da bi dotični drug za drugim, ali pa tudi vsi ob enem skupno se ne posvetovali — ne zborovali. Teh zborovanj naštevati bi bilo danes nepotrebno, ker jih časniki dan na dan oznanjujejo. In vendar pri vsem posvetovanji naše stanje noče biti bolje, kjer smo bili pred leti v politično-državnih, v denarstvenih, v domače-trgovinskih, kmetovalskih in drugih zadevah, tam smo tudi danes, bi Bog hotel, da ne še slabjši. Kaj in kje tedaj manjka? Vemo kaj in kje manjka, ali komaj si upamo povedati; bolj prav, povedati si že upamo, ali našim politikarjem, učnim in delavnim možem, se bode smešno zdelo. Svobodno; povedati hočemo vse eno.

Nekje v knjigi, ki ni lažnjiva, kakor večina dandanašnjih modrovalnih časopisov in knjig, najdemo tak-le odgovor: „Zastonj vam je zgodaj vstajati pred dnevom. — Zastonj delajo stavitelji, če Gospod hiše ne stavi; zastonj čuje čuvaj, če Gospod mesta ne varuje!“ V potrjenje tega bi zamogli iz tiste knjige še marsikaj navesti, pa naj to zadostuje, da ne bode koga preveč glava bolela. Da, naj pravi svet, kar hoče, dokler Gospod ne bode začetnik in spremljevalec naših del in naših zidarjev, toliko časa je naše pehanje, umovanje in ves trud zastonj. Pozneje kakor bode svet to spregledal, slabše se bode tudi godilo, toliko bližje bomo propadu.

Ali predmet načelu je: „Zborovanje katoličanov“; kako se to vjema? Prav dobro; s

tem ravno želim dokazati, da so zbori katoličanov tudi nam potrebni. Na Nemškem imajo take zборе vsako leto. Letos smo mislili, da takega zborovanja Nemci ne bodo imeli in menda se res od začetka na to ni mislilo; a te dni smo brali, da je knez Karol Löwenstein za drugi teden meseca septembra zopet sklical zbor nemških katoličanov v Düsseldorfu ob Renu. To zborovanje bode zopet celemu svetu kazalo, kako trdna je vez, ki združuje katoličane po Nemčiji.

Dasiravno v veliki manjšini — jih je le tretjina prebivalcev — se vendar vsemu državnemu nasilstvu ne dajo upogniti. Edini so ne le v vernem, ampak tudi političnem in družbinskem obziru. Naj bi bil pri nas tak pritisk, kakor tam v nemškem „rajhu“ že čez 10 let, bila bi le tudi pri nas taka edinost, taka požrtvovalnost, taka vztrajnost, kakor tam? Bi li tudi mi tako nevstrašeno zastopali blaženi in vzvišeni vzor katol. Cerkve, kakor ga zastopajo tam v Nemčiji? Mogoče; pa dovolite, da malo dvomimo!

Se pa li pri nas za to kaj zgodi? Malo manjka, da nič. Bil je pač pred mnogo leti zbor katoličanov v Inomostu, katerega so odločni možje vseh dežel navdušeno pozdravljali. Bil je enak zbor nekako pred šestimi leti na Dunaji tudi dobro obiskovan, a potem ga v Avstriji ni bilo več potreba. Mar li je to res? Mislimo, da ne. Koliko pač je prašanj cerkvenih, družbinskih in drugih, katerih posamezne katoliške družbe ne morejo rešiti, naj bi bile tudi bolj navdušene in goreče, kakor so sem ter tje. Bi li ne bilo lepo, ko bi v mnogojezični Avstriji od juga do severa, od izhoda do

zahoda se zvesti katoličani vkup zbirali in spoznavali ter zborovaje se posvetovali o tem in drugem, kar nam je dandanes potrebno? Bi li ne bilo časa primerno, ko bi nemški in slovanski zvesti katoličani židovsko-liberalno laž o nevarnosti in zatiranju nemštva tje zavrnili, od koder je prišla, ter izrekli, da so vsi bratje med seboj, bodo naj že jezika, katerega koli? Bi li ne bilo toliko reči in se posvetovati o nesrečenem kapitalizmu; pogubljivem liberalizmu; o vedno ponavljajočih se nemirih; o prenarjeni načrta v gospodarstvenih rečeh; o izrečenji zaupanja sedajni vladi in njenim podpiranji; o zaniknem in pogubljivem časnikarstvu, i. t. d. o mnogo, mnogo drugih in raznih potrebah, katere se dadó le s skupnim, vstrajnim delom „viribus unitis“ sčasoma izvrševati.

Resnično, bogata in važna tvarina se ponuja v pretres katoliškim zborovaleem v Avstriji; upati je, da bi tudi obilen sad ne izostal.

Bi se mar li tak sklep ne dal izpeljati? Gotovo; ne vemo, kaj bi ga zadrževalo. Stroški? Gotovo, ti niso mali; a v celi Avstriji se gotovo tudi blagih podpornikov ne manjka. Pomankanje delalcev? Res dela je mnogo; brez dvoma jih je pa tudi mnogo, ki bi pozvani radi za to delali in mnogo tudi, ki bi radi kaj za to žrtvovali.

V duhovenstvu in v svetnih stanovih se ne manjka blagih mož, ki so za kraljestvo božje vse pripravljeni storiti in darovati. Naj bi le kdo delo v roke vzel, na prospehu ni dvomiti. Dandanes je pa svet že tak, da posamezni, bodi še tako goreči, ne premore le malo ali nič, ampak le skupne sile prodirajo. Viribus unitis!

Listek.

Na železnici.

Francoski „Figaro“ prinaša nežno anekdoto, ktero je baje svoje dni pri kosilu pripovedovala bivša cesarica Evgenija takrat, ko je Napoleon II. v Algirju bival in ona doma vladala. Zgodbica sama na sebi na prvi pogled diši nekoliko po pikantnosti, katere se pa na način, kakor je Evgenija dobro znala pripovedovati, takoj otme. Mlada gospa, iz mojega znanja — tako pripoveduje Evgenija in nekaj veže — peljala se je nekaj nekam po železnici, ter se v kupé prvega reda vsedla, kjer je nekoliko časa sama ostala. Čez nekoliko vstopi v ravno tisti kupé gospod jako odlične zunajnosti s kaseto pod pazduho, vrlo vljudno pozdravi, ter se vsede. Neznani sopotnik je jedva dobro okolico z očmi premeril, vže potegne iz žepa sveder ter ob obeh straneh kupčevih duri luknjice izvrti. Mlada gospa ga z nenavadnim začudenjem opazuje. — Ko so luknje izvrtane, izvleče fini gospod štiri žeblice z obročki, ter jih v luknje zabije. Dama po-

sebnega pasažerja s paznim očesom molče opazuje. Tesno pa ji je takoj pri sreči, in neizrečena groza jo obide, ko vidi, da neznani človek iz globočine žepa spodnje suknje še ključavnico privleče in jo na zabite obročke obesi. „Gospod, vsklikne prestrašena dama, sama sem tukaj z Vami, prosim Vas, da me seznanite z namenom Vašega jako čudnega podjetja.“

Strašanski človek — kateremu se je na obrazu bralo, da mora silno energičen biti, pa damo le krepko pogleda, ne zine nobene, se na drugo stran vagona vsede in poprejšnji manevar z novega prične. „Gospod, vikne dama v smrtnih težavah, ter ga za roko na vso moč zgrabi, tega mi nimate delati, jaz se nadjam, da ste poštenjak in ne lopov.“ Gospod se prestrašene dame z veliko eneržijo komaj otrebi, ter hipoma še na une duri od znotraj ključavnico obesi. „Gospa, pravi jako mirno sopotnik, prošim Vas, da ste mirni, jaz z Vami nimam čisto nič opraviti.“ Nato se gospod vsede in — zamisli. Gospa mu pa le ni zapala. S solznimi očmi mu reče: „Povedati Vam moram, da se bom vaši silovitosti, ktero na-

meravate, na vsak le mogoč način vstavljala, kajti dobro se znam braniti.“ Pri tej priložnosti pokaže svojo lepo roko pasažerju, da je njene dolge in oestre nohtove videl. Čudni mož pa le molči. Vlak med tem pridrdra do prerova (tunela). Ta predor je pa silno dolg in popolnoma temen. Dama se na celem životu trese reči pričakujoč, ki se imajo zgoditi, ali čudno — strašanski človek se še ne gane ne, samo molči. Vlak se prikadi iz prerova in solnčni žarki zopet na blede obraz prestrašene ženske posijejo. Bližajo se postaji. Gospod zbere vso svojo prijaznost in pravi: „Gospa, ne zamerite mi, da sem Vam tako neprijeten gost biti moral. Vradnik francoske banke sem in imam čez tri milijone frankov v tej-le kaseti, ki jih v ono-le mestice nesem. Sama boste priznala, da dandanes človek ni nikdar preveč oprezen, posebno pa, ako se mora peljati po predoru, ki je nad tri kilometre dolg in temen, kakor noč.“ Vlak se vstavi na kolodvoru. Vradnik francoske banke pobere ključavnice raz duri, jih potakne po žepih, odpre duri, pokliče k sebi dva žandarja, ki sta na peronu čakala, se mladi gospej najvljudneje priporoči in odide.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. avgusta.

Avstrijske dežele.

Po Primorskem se čuje vedno več pritožb zaradi popolne brezobzirnosti tržaške vlade gledé Slovencev in njih potreb. Kmetom je vlada hotela pomagati, dá jim pripomoček, naj si zboljšajo svoj stan, v podobi laškega potovalnega učitelja za kmetijski stan, ki ne zna ne slovenskega ne hrvatskega jezika. Operi mi kožuh, toda ne zmoči mi ga! Apostolski časi, ko se je k ljudstvu v ptujih jezikih govorilo in ljudstvo je razumevalo predavanje in strmé poslušalo, — so vže zdavno minuli!

Iz Poreča, 22. avgusta. Ko je šlo za verifikacijo volitev, je začel hrvatski poslanec Laginja govoriti hrvatsko, galerija, zelo obiskovana, je začela razsajati in skoro vsi laški poslanci so zapustili dvorano. Deželni glavar je ukazal sprazniti galerijo ter rekel, da poslancem ni prepovedano poslužiti se jezika v deželi navadnega, le za sklepanje se potrebuje, da so navzočni poslanci, Laginja naj le dalje govori. — Ko se poslanci povrnejo, obžaluje predsednik, da so ostavili dvorano, in Laginja potem, ko je protestoval zoper odhod, nadaljuje svoj govor hrvatsko. Volitve poslancev dr. Sterka, Spinčiča in Križanec niso bile odobrene.

Isterski slovanski deželni poslanci zapustili so Poreč in deželni zbor. Predsedniku deželnega zbora so tožili, da jim ni mogoče sodelovati v zbornici, kjer se njihova narodnost, in značaj na tak pobalinski način žali, kakor se je to ravno v Poreču zgodilo. Predsednik Vidulich je pismeno izrazil tem poslancem svoje obžalovanje zaradi storjenih jim insult, cela aféra brzojavila se je grofu Taaffeju, in se je odločno proti takemu postopanju „irredente“ protestovalo.

Dunajska „Tribüne“ je v svoji 230. številki od 22. t. m. sledeči resničen odstavek govorila: Samostojnost in **avstrijski narodi** imajo le jednega sovražnika in to so nemško-liberalni centralisti. In res, koliko so si že zoper nas prizadejali in vsak njihov korak bil je nam na škodo. Komaj dobro je teden minul, kar so jim Čehi spravedljivo roko ponujali; a zastoj, oni so jo v napuhu in ošabnosti odbili. Vzájemno delovanje na splošno korist je ti kliki nemogoče. Sami ali pa nič, to je geslo nemških liberalcev. Sprava med narodi jim je deseta briga!

Dalmatinski državni poslanec **dr. Klaič** je bil nenavadno prijazen pri grofu Taaffeju sprejet. Grof mu je rekel, da ne on, temúč namestnik general Jovanović je dalmatinski deželni zbor zaključil za narodno stranko na tako nevgoden in ostentativen način.

Na českem vseučilišču v Pragi, za ktereга so se Nemei bali, da ne bo profesorjev dobiti, oglasilo se je za predavanje v šolskem letu 1883/84 a) na pravniški fakulteti: 5 rednih, 6 izvanrednih profesorjev in 2 docenta, b) na modroslovski fakulteti: 13 rednih, 7 izvanrednih profesorjev in 14 docentov; c) na medicinski fakulteti niso še profesorske stolice razpisane. Dva oddelka vseučilišča sta toraj do dobrega preskrbljena za letos.

Na Dunaji se je v Leopoldovem mestu (II. okraj) zbralo pretečene dni okoli 150 pomočnikov, ki so po ulicah upili: „Mi pa ne gremo nad policijo, tem več nad žide!“ Gnječa je postajala vedno večja, truše in hruše je rasel od minute do minute, predno pa je do pravih neredov prišlo, jih je že redarstvo razkropilo.

Odgovor res cesarski so dobili véčera, kakor nam je poročal telegram, **poslanci dunajskega mesta**. Cesar pravi med drugim, blagor in napredek mesta mi je zelo pri srci, želim in pričakujem tedaj, da bode tudi občinski svet v to smer uspešno delal, da se razrešijo važne občinske zadeve. Jaz in Moja vlada smo zmiraj v to svrhu delali in bomo tudi naprej. Ali ni v teh besedah nekak migljaj, da bi dunajska občina vzajemno z vlado delala

na blagor mestu — a za druge stvari, ki je ne zadevajo v prvi vrsti, se tolikanj ne brigala.

Predsedniku mesta Lvova v Galiciji so cesar odgovorili, da bode Njih vlada te prošnje skrbno prevdarila. — Kar se tiče voščil izrazenih zarad železnice, smejo se zanašati, da je vlada zmirom pripravljena vstreči jim, kolikor je ta zadeva stvarno opravičena, in se to dá izvršiti iz tehničnih in krajevnih ozirov. Kolikor se pa ta voščila iz stališča za javno korist ne morejo spolniti, zanašajo se presvitli cesar na njih patrijotično čutstvo in da bodo z ozirom na splošno državno korist radi pritrldili redu pri železnicah in kaj posebnega ne zahtevali. — Kar se tiče zdravoslovne fakultete na vseučilišču v Lvovu, bode to vlada prevdarila, ozirati se gre pa tudi na denarstvo v državi.

V Zagrebu je bil z veliko slovesnostjo pokopan mizarski pomočnik, ki je padel kot prva žrtva izgrediv po trmoglavosti nekterih oseb provzročeni. Policaj mu je s sabljo glavo preklal, in ko se je z roko prijel za glavo, mu je drugi prste na roki odsekal. — Grešnega kozla za vstajo v Zagrebu so že dobili, in ta je „Pozor“, ker je citiral §§ 56 in 57 pogodbene postave. Sicer je sedaj mir in župan dr. Hoffman zopet opravlja službo, pričakuje se, da bode z odločnostjo in taktim obnašanjem vzdržal mir. Kakor se iz Dunaja poroča, presvitli cesar sami želijo, da naj v Zagrebu oziroma dvojezičnih grbov „tako ostane, kakor je bilo poprej“ — toraj hrvatski napis pod grbom. V Zagreb prideta dva madjarska polka. Vsa hrvatska, z njo pa tudi vsa slovenska radovedno pričakuje, kaj bode na Dunaji pri skupni konferenci skuhali za — Hrvate. Nekaj posebnega že bode, kajti najpopred posvetovali so se mažarski ministri med saboj, potem s hrvatskim banom grofom Pejačevićem, naposled so se pa vsi na Dunaj podali, kjer se sedaj pod predsedništvom presv. cesarja samega posvetujejo, kaj bi bilo storiti. Prva posledica bode sigurno nakopičenje vajakov po Hrvatskem, po Slavoniji in sploh ob bosanski meji. Tak korak bi bil pa že iz stališča javne varnosti, da vse drugo preziramo, obžalovanja vreden. Prestavljanje vajakov požre vedno ogromno novcev, in teh pri nas ni ravno preveč. Dalje se pa tudi ne vé, kaj bodejo frasonska, nemška in ruska država skuhale, ako ne bo vsled nove 6letne pogodbe treba naših „uhacov“ tija gori kam peljati.

Iz Welsa, 23. avgusta. Deželni poslanec Göllerich je danes zjutraj umrl.

Sv. Oče podelili so grofu Chambordu brzojavno apostolski blagoslov.

Iz deželnega zbora **Predaretskega**, 22. avgusta. V drugi seji je naznanil predsednik razglas finančnega ministerstva, da je komisija za pritožbe o zemljiškem davku razpuščena. Med vlogami je dvoje peticij konstitucionalne katoliške kazine iz Dornbirn, a) da se prenaredi deželni red in volitev v deželni zbor tako, da dobi trg Dornbirn pravico, poslati svoje poslance v deželni zbor; b) da se notarjem ne izročujejo obravnave zapuščin. Vladni predlog, kar se tiče reforme, službe za varstvo gojzdov, oddaje se odseku sedmerih udov, načrt postave, kar se tiče doneska zavarovalnih družeb k prostovoljni brambi ognjegasccev, oddaje se posebnemu odseku peterih udov. Iz poročila odborovega se povzame, da je šestere postav l. l. v zboru sklenjenih dobilo najviše potrjenje, a dvoje ne. Teh dvoje se tiče preuredbe volitvenega reda v paragrafu deželnega volitvenega reda, zarad izjem pri osebni aktivni volitvi, da imata veljati §§ 4 in 9 za volitve v občinski zbor, tudi pri volitvah v deželni zbor.

Vnanje države.

Srbski kralj Milan je pred svojim odpotovanjem ministerski svet v Belemgradu pooblastil, da zamore skupščino razpustiti, in ako je treba za Belgrad tudi obsedni stan razklicati. Jasno je pa tudi določil, da ministerski svet nima pravice koga pomilostiti, redov deliti, častnikov imenovati ali povišati, in ministrov imenovati. Vse to kaže, da kralj sam ni prepričan, ali bo kraljevino še tako dobil, kakor

jo je zapustil, kadar se vrne, ali ne. Da na Srbskem že dolgo časa na tihem in skrivaj vre, je resnica, in mogoče, da sedaj-le kaj bruhne na pisani svet.

Iz Belgrada se poroča, da se bo vojaških vaj na francoskem polkovnik Andjelković in onih v Italiji pa kraljevi adjutant major Balajović vdeležil.

Laški republikanci trosili so po Milanu 20. t. m. tiskovine revolucionarne vsebine. Vojaki so stvar objavili in danes (21. t. m.) preiskali so društvene prostore, kjer so mnogo uporniških spisov zasačili. Šest vodij so izročili sodniji.

Kakor laška, tako ima tudi **Rumenija** svoje „irredentarje“, ki dan na dan željno po onih delih ogerske krone gledajo, kjer Rumenci prebivajo. Vlada pa sedaj o teh „nerešenih“ deželah neče še nič vedeti, in kralj Karol sam podal se je iz tega namena na Dunaj, da vtrdi prijateljstvo med Avstrijo in Rumenijo, ktero si rumunska „irredenta“ spodkopati prizadeva.

Francoski listi odgovarjajo na članek „Nordd. Allg. Ztg.“, rekoč, da izvanje (provokacija) je le v članku „Nordd. Allg. Ztg.“. Francoski listi niso napadali Nemčije; kdor nasprotno trdi, obrekuje, s takim obrekovanjem hočejo Francosko v strahu obdrževati.

Španski republikanci odločno oporekajo misli, da bi se španska kraljevina na evropske velesile naslanjalo, temveč priporočajo prijateljstvo s francosko republiko. Tudi za prijateljstvo Avstro-Nemške zveze ne marajo posebno.

Iz Aleksandrije se piše, da je predsednik zdravstvenega sveta vse francoske zdravnike na izvanredno posvetovanje povabil, da se dogovoré o novih sredstvih, ki naj bi se zoper vedno večjo razširjavo kolere vpotrebovala. Iz Indije odposlala je po vsem tem angleška vlada večje število zdravnikov in postrežnikov v Aleksandrijo za kolero bolnim na pomoč. Beduini okoli Sueca jeli so nepokoj delati zaradi tega, ker je med angleškimi vojaki nekaj ljudi za kolero pomrlo, ter zahtevajo, da se vsi bolniki iz Sinkat-ske bolnišnice mahoma odpravijo, sicer preté sè silo in res je okoli 1500 do 2000 Beduinov bolnišnico napadlo, kjer se je hud boj med sanitetnimi vojaki in naskakajočimi Beduini vnel, in blizu 60 Beduinov in 18 vajakov sanitetnega oddelka je deloma mrtvih, deloma hudo ranjenih.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 19. avgusta. Le malokdaj oglasi se kak dopisnik iz Trsta v Vašem cenjenem listu, naj Vam toraj jaz kaj poročim o razmerah v Trstu, pa vsaj so Vam dobro znane. *) Nekaj podrobnosti naj bo prvi poskus. Kolere se bojimo, to je istina, Bog daj, da ne bi še kmalo na tržaška vrata potrkala! „Irredenta“ tudi trka na vrata, pa to je vse kaj drugega. Aposteljini njeni od znotraj razbijajo in kličejo svoje zunanje „fratteli“ iz bližnje Cadorie. Šmentani „fratteli“ pa le ne slišijo, ali pa se jim blače tresejo, da bi jim prišli odpirat Trst?! Zaradi par klofut in nekaj komadov palic, ki sta jih dva eksaltirana žida prejela, ko sta „Sokola“ vračajočega se iz Opčine insultirala, spisali so lokalni listi „Adria“ in „Independente“ celo točo nad Slovence. Prvi list povdarjal je, da ako se hoče spoštovanje imeti, mora se tudi spoštovati. Organ „Irredente“ pa je pamet zgubil v svoji argumentaciji, kar je vedno prej odobraval, to je zdaj oporekal. — Veselico, ktero je priredilo društvo „Avstrija“ na čast rojstnega dne, bila je velikanska. Vdeležili so se je vsi narodi in vsi stanovi v Trstu. Da lahonskih društev ni bilo, je razumno ob sebi. Vstop je bil le povabljenim dovoljen, kterih je bilo nad 3000.

*) Vaše pero vedno nam dobrodošlo. Vred.

Vže je minulo dva tedna, kar je „Sl. N.“ prinesel dopis iz Trsta o združenju obeh slov. delavskih društev, to misel odobravam tudi jaz; ker so pa elementi še nekoliko napeti, kako to začeti? — V Trstu moramo biti edini, to kažejo zadnji dogodki, ter narod ne sme dveh taborov drug proti drugemu obrnjenih imeti. Komu to koristi? nasprotniku, ker se razpora veseli, nam pa škoduje, da zaostajamo v napredku. Pridite bližje, vi, ki ste v manjšini, na potu sprave in korak k zedinjenju je storjen. In vi, ki ste na močnejih stolih, ponizajte se nekoliko, pokažite prijazen obraz, stegnite roko — in podajte nam jo brez strasti, ki vam nasproti hitimo! Prijateljski vdarec ob dlan, — in Bog naj blagoslovi zvezo in jo ohrani na jadranskih obalah, na lastni zemlji naših pradedov. Dopisnik K. . . 1 priporočal je stvar obema odboroma v prevdarek, kar je hvale vredno, toda do sedaj še ni nikdo takega koraka storil, in to je žalostno. Kdo je kriv? — Nečem tega preiskovati, a o pravem času spregovorim pa še eno. Dobro je, da so se začeli razni krogi za to zanimati.

V nedeljo 26. t. m. gre „Delavsko podporno društvo“ s svojo zastavo prvič v javnost z godbo k sv. maši k nov. sv. Antonu, da slavi rojstni dan svojega pokrovitelja cesarjeviča Rudolfa. Upati je, da bode vdeležba ogromna, naj bi se tudi udje in odbor tržaškega podpornega društva pridružili in udeležili te slovesnosti, gotovo bi se s tem korakom združenju obeh društev v jedno jako približali. V ta namen kličem: „Bratje v kolo vsi stopimo in podajmo siroke!“

Iz Hrvatske, 3. avgusta. Mojemu zadnjemu dopisu zarad železnice, ki vežejo Rusko s črnim morjem, mi je dostaviti, da je ta zveza po novi mapi na 14 tačkah (ne na 9), po rekah za večje in manje ladije na 16 tačkah (ne le na 8), tedaj na 28 železničnovodnih tačkah (ne le na 17), projektirane proge pa bodo to število povišale na 48. Odveč bi bilo govoriti o važnosti teh občil za trgovino in strategijo. Baltiško morje zvezano je v Finski na 10 (ne le 6) tačkah, na drugih primorskih krajih spet na 10 mestih, razen tega je 7 rek in kanalov, po takem je že zdaj 27 (ne 15—18) gotovih občil; vrhu tega je projektiranih 5 železničnih zvez z baltiškim morjem, tako, da bi bilo 32 zvez.

Manjših in večjih projektiranih železničnih prog v evropski Rusiji je čez 50 (pišem: petdeset), le v Poljski jih je šest, ki se izdelavajo. Vse to vzdiguje moč in važnost narodnega blagostanja ter države. Zaradi tega se vzdiguje toliki humbug pri nemških državnikih in vojskovodjih, naj se vzpostavi poljsko kraljestvo, naj Ruska da poljske pokrajine, po mednarodnem vojnem pravu pridobljene, s krvjo sto in sto tisočev ruskih vojakov namočene zemlje, v katerem počiva toliko plemenitih sre ruskih sinov, med tem ko bi Pruska izročila le par peščice Poljakov; vsi drugi bodo v tem ponemčeni.

Hrvatska, 4. avgusta. („Matica hrvatska.“) 23. julija t. l. je bila glavna skupščina, „matice hrvatske“ pod predsedništvom presvetlega gosp. Iv. Kukuljeviča de Saka ob 10. zjutraj. Naznanivši, da je dovoljno število udov navzočnih, spregovori tako-le: Slavna skupščina! Slučaj je hotel, da prav danes, na dan našega shoda, poteka 38 let, odkar so v Zagrebu pali prvi mučeniki v borbi za vzvišeno idejo narodne omike in napredka. Čez grobove onih nedolžnih žrtev, ktere zaslužijo, da jim glavno

mesto ali narod na Markovem trgu, kjer so pale, povzdigne sijajni spomenik, preteklo je časa polnega krvavih in duševnih borb, ki so vstavljale narod hrvatski v mnogo želenem napredku. Le narodno slovstvo je premagalo vse sovražne zapreke. Hrvatska naša književnost cvete zmeraj bujnejše, književne družbe močne, širijo narodno omiko; poleg akademije znanosti stoji naša „matica hrv.“ vedno budna in delujoča, ter se ne mora sramovati svojega delovanja ne pred hrvatskim narodom ne pred slovenskim svetom. Kolo podpirajočih udov je vsako leto večje. Edino bi bilo želeli, da bi se število mlajših in starejših delavcev pomnožilo, da bi delovanje našega društva tudi pri sorodnih plemenih v duhu vzajemnosti našlo več priznanja in podpore. Ako pomislimo, kako je životarila „matica ilirska“ pred 38 letmi pod upravo velezaslužnega grofa Janka Draškoviča, kterege kosti še zdaj krije tuja zemlja, ob času tajnikovanja slavnih rajnikov Babukiča pa Vraza, ter pogledamo na delo današnje „matice hrvatske“, prisiljeni smo priznati, da je naše društvo za silni korak naprej stopilo.

Ko bi „matica hrv.“ čas svojega obstanka ne bila tudi nič drugega na svetlo dala, kakor edino s kritičnim umom in hrvatskim duhom spisano zgodovino hrvatskega naroda, šla bi ji hvala od vsega naroda. (Burni: živela!) Na kar smo se mi starci skozi ves svoj vek pripravljali, se vendar na končno delo nismo odločili; v tem nas preteče mlajši ud „matice“ in njenega odbora (živio!) ter lahkih kreloti preleti čez vse zapreke in težave, ter vstvari v svoji tihi skromnosti in prisojeni ponižnosti umno in trudno delo, pred katerim se vsaki pošten Hrvat odkriti mora. (Dolgotrajni: živio Smičiklas!) „Matica hrv.“ se priporoča, da je izročila letos narodu poleg sedem drugih knjig tudi najstarejšo zgodovino hrvatsko, spisano od Tad. S. (živio!), ter je z drugo, že prej izdano knjigo novejše hrvatske zgodovine svoj obet izpolnila. (Živela!)

Na to se tajnik za dobljeno podporo zahvalja saboru in vladi, banu, rodoljubnemu časnikarstvu, ktero ni opustilo priložnosti pohvalno omenjati „matice hrv.“ in njenega delovanja ter jo narodu najtoplejše priporočati, ter jo še nadaljno priporoča rekoč: naj bi dal Bog, da bi vsi sloje naroda ta književni zavod s vsemi mogočimi sredstvi tudi zanaprej podpirali na ponos naroda, in na kolikor moči sijajni razcvet hrv. knjižnosti in narodne svesti. („Burni: živio!“)

„Matica hrv.“ je torej letos izdala za l. 1882 osem knjig, in to šest za ude za letni iznesek 3 gld. tehtajoče okolu 2 kili ali čez 3 funte.

Knjige udov so: 1. Smičiklas. Poviest hrvatska. I. dio (del drugi je izšel že l. 1881 ter stane 2 gld. 60 kr.) I. del obsega 46 pol na XXXII+724 strane hrvatsko narodno življenje počenši od Ilirov do Mohačke bitve l. 1526.

2. Novovjekski izumi. Vvod LXII. strani je napisal dr. Mijo Kišpatić, a novovjekski izumi Ivan Šah, 263 strane, IV+17 polah. Knjiga je većinomom predstavljena iz Whewelove zgodovine induktivnih znanosti, Buckleove zgodovine civilizacije in Fr. Müllerjevih narodopisnih del, ter ima 198 slik.

3. Becić: Zavjet, povest, 12 pol 180 strani, povedba je prav dobra, bolj v Jurčičevem duhu.

4. Klara Miličeva, spisal Iv. S. Tur-

genjev, prevel Jos. Miškatović, 4 pole 64 strani, povedba je bolj hladna.

5. Kolibar, sp. J. I. Kraszewski, prevel Aleks Tomić, 7 pol na 100 straneh, sicer prijetna povest iz poljskega življenja, a nekam drsava.

Komedije, sp. Jos. Evg. Tomić, 15 pol na 226 straneh.

Razen tega je „matica“ založila Homerovo „Ilijado“, prevel Tomo Maretić in Hrvatske skadbe od Iv. Zajca; matične založnine se prepuščajo matičarjem po znižani ceni. Leta 1881 je „matica“ založila Homerovo „Odisejo“ ter Suluskijevo „Katilino“ z Jugusto. Knjižarska cena izdanim knjigam je: a) 3-80; b) 2-50; c) 0-75; d) 0-50; e) 0-50; f) 0-75, tedaj 20 n. manj ko 9 for. Najlepša in najvrednejša knjiga je brez dvojca Smičiklasova „poviest“; izdavi to knjigo je „matica hrv.“, izpolnila patrijotično dolžnost; pisatelju samemu dospelo je mnogo čestitanj od vseh redov naroda; zastopstvo glavnega mesta ga je odločilo z naslovom in pravicami častnega grajana. Edini, ki njegovih velikih zaslug za domačo goodovino niso hteli pripoznati, so bili glasitelji „Slobode“. Desetletja neutrujeno delovanje Smičiklasovo si ni moglo zaslužiti priznanja Starčevićancev, ker Sm. zgodovine hrvatske v njihovem smislu ni falsificiral in trpka, dá, tudi nečastna in trpka fakta omenil, kakor zahteva pravična kritika.

Homer, stari velikan, je zdaj res preveden na hrvatski. Izdavanje in zalaganje klasikov bo „matica“ nadaljevala.

Za tekoče leto 1883 je nekaj knjig že v tisku, druge se pripravljajo za natis. Izdalo se bode iz podučne stroke, in to iz svetovne zgodovine: Maspereova stara zgodovina vshodnih narodov; novovečni izumi, knjiga II, Lorkovič: žena v gospodarskem in socialnem življenju; iz zabavne stroke dela J. Jurkoviča, J. E. Tomića, J. Sisolskega; zadnjemu beletristi očitajo, da je „salax“, razen še kako lepo povest. „Matica obeča, da bo letos svoje ude iznenadila s „zbranimi povestmi Avgusta Šenoe“, ktere se bodo izdajale v enem ali dveh zvezkih à 15—20 tiskanih pol, počenši se starejšimi manj znanimi. „Matica“ si bo s tem svoje ude zadolžila, da ji bodo ostali zvesti, kakor so ji bili doslej. V dveh ali treh letih dobé matičarji težko pričakovano „zgodovino hrv. književnosti“, ktere je res krvavo treba. Od prispelih rokopisov so nagrajeni trije: „Herodotova historija“ (prevod), „mlad trgovac“, „slike iz svetske zgodovine“; zadnja dva bosta tiskana še letos.

Število matičnih udov bilo je za 1882. leto 5550, več 893 memo l. 1881, kteri so največ zaradi tega bristopili, ker so se iz delovanja „matice“ uverili, da je vredno in častno podpirati jo. Preteklega leta se je tiskalo 42.000 kosov knjig, kterih tiskovni stroški so pokriti. „Matica hrvatska“ razpolagala je na koncu upravnega leta 1882 s sledečim glavnim imetkom: 1. temeljna glavnica 51.652 gold. 73 kr. 2. Draškovičeva zaklada 16.679 gold. 28 kr. 3. Koturjeva zaklada 3299 gold. 93 kr. 4. Jakičeva zapuščina 607 gold. 51. kr. Skupni glavnini imetek znaša 72.239 gold. 45 kr. Konečno ni smeti pozabiti, da „matica“ je založila tudi „zbirka pesni“ Zajčevih, v kterih Kuhačeva kritika pogreša narodnega duha, ter posebej celi imenik matičnih udov, v kterem se nahajajo matične razprave ter vsi njeni ustanovniki, tudi umrli. „Matica slovenska“ si je preme-

nila pravila svoja po hrvatskih, da bi delala po močeh, kakor hrvatska.

Domače novice.

(„Matica Slovenska“ v Ljubljani.) Da bode moči povériti primeren zastop Matičnega odbora pri Miklošič-ovej slavnosti v Ljutomeru 2. dan prihodnjega meseca septembra, uljudno prosim gospode odbornike „Matice Slovenske“, kateri namenajo udeleževati se te slavnosti, naj me čim prej ubovestijo po dopisnicah.

V Ljubljani 23. dan avgusta 1883.

Grasselli, predsednik.

(Glavni odbor kmetijske družbe) je v svoji zadnji seji med drugim sklenil gledé novo izdane Rantove knjige: „Opis sadjereji škodljivih mrčesov“, da se jih prepusti gosp. pisatelju poleg nagrade 50 iztisov, ministerstvu za poljedelstvo doloži se 200 iztisov, sicer se pa določi ljudskim učiteljem 500 iztisov in vsakemu družabniku po en iztis brezplačno, sicer pa se bode prodajala knjižica po 10 kr. — Vsled vabila c. kr. vlade, da bi kmetijska družba izvolila udov za anketo v posvetovanje načrta postave za povzdigo govedoreje, izvolijo se v to anketo gospodje: baron Wurzbach, Jos. Sevnik in dr. Poklukar. — Z ozirom na minulo deželno razstavo naročile so se pohvalne diplome za one razstavljavce živine, kateri so se odpovedali darilom v denarjih; gospodom odseka za razstavo izrekla se je za velik in vspéšen trud pri vrednji lepe razstave zahvala odborova in izrekoma se je sklenilo, pismeno zahvalo izreči gospodoma J. Murniku in P. Lasniku, ktera sta se najbolj trudila za vredbo razstave.

(Porotniki) za letošnje tretjo sodnijsko dobo, ki se prične 10. sept., so: Jože Bahovec, moker; Hippolit Bilina, krčmar; Franc Debevec, hišnik; Janez Gestrin, hišnik; Janez Grajzar, hišnik; Jernej Janša, pek; Alojzij Jenko, pek; Karl Juvančič, trgovec; Jože Kušar, hišnik; Janez Lukman, trgovec; Leopold Pirkar, trgovec; Karl Polak, trgovec; Jože Regali, hišnik; Rajmund Wascher, hranilnični knjigovodja, — vsi iz Ljubljane; Pavl Gruđen, posestnik na Jeličjem vrhu; Franc Kovač, posestnik in Krčmar v Taenji; Anton Kumar, pek v Kranji; Franc Kutmar, posestnik na Viču; Janez Levec, posestnik v Mengši; Škender Ličan, kramar v Il. Bistrici; Janez Majeron, posestnik v Borovnici; Martin Peruzzi, posestnik v Lipah; Alojzij Peterlin, hišnik v Kamniku; Karl Pibrovec, posestnik v Kropi; Matej Pirc, posestnik v Kranji; Luka Pirnat, veliki posestnik v Tofštajni; Janez Plavec, posestnik v Spodnji Šiški; Anton Povše, posestnik v Štepanji vasi; Ferdinand Sajevec, trgovec v Kranji; Anton Salmič, posestnik v Postojni; Jože Sušnik, trgovec v Kranji; Miha Tomšič, posestnik v Hribu; Valentin Treven, hišnik v Idriji; Jože Tribuč, trgovec na Glineah; Martin Vevar, posestnik v Lukovici, in Ignacij Zunder, posestnik v Mali vasi.

Nomestniki so: Anton Gregorec, pek; Anton Meršol, krojač; Franc Ojstriš, hišnik; Ernest Pogorelec, fotograf; Anton Porenta, mesar; Karol Sirnik, hišnik; Karol Steinroser, trgovski pomočnik; Jernej Žužek, pek in Gregor Zamejec, pek, — vsi z Ljubljani.

(Po ljubljanskem sodnijskem okraji) klati se slepar, ki se za sodnijskega vradnika izdaje in po hišah, kjer so mrliča imeli, mrtvaščino pobira. Svarimo pred takimi ljudmi vse naše

čitatelje s pristavkom, naj vsak v svojem okrožji nevedne podučé, da se mora tisti, kogar gosposka pošlje, izkazati za takega, kar se čisto lahko na ta način zgodi, da ga že eden ali drugi v tisti vasi pozná. Saj imajo nekteri noč in dan pri sodnji opravi in jim pač ne bo težko tega ali onega poznati.

Razne reči.

— Nj. Veličanstvo podarili so občini Dobračevo na Kranjskem 200 gld. za zidanje podrtga zvonika iz lastnega premoženja.

— Bogoslovce goriške nadškofije, ki so letos dovršili bogoslovje, posvetil bode tržaški škof mil. g. dr. Glavina prve dni meseca septembra v mašnike.

— V Lincu prišli so 20. t. m. v deželni blagajnici na sled večjemu izneverjenju. Ravnatelj Hagenauer izneveril je namreč zemljišnih obligacij za 50.000 gld., zastavil jih pri hranilnici in — pobegnil. V Monakovem so ga prijeli. Deželna blagajnica ne bode imela menda škode, ker je preglednik računov, ki je bil za blagajnico z ravnateljem vred odgovoren, jako premožen.

— Žalostni nasledki lahkomišljenega življenja pokazali so se 13. t. m. na Dunaji v predmestji Favoriten. V tem predmestji je največ siromakov na vsem Dunaji. Mož lahkoživec, ki je po lastni krivdi iz premoženja v revščino zabredel, kateri potem ni imel poguma po trudapolnem potu vstrajnega dela zopet z božjo pomočjo do blagostanja pomagati si, vstrelil je sebe in troje svojih otrok. Nesrečnež Ludovik Renth je 33 let star in se je leta 1876 s pošteno deklico bogato oženil. Govori se o 12.000 gold. S tem denarjem odpre Renth brilnico na Dunaji, ter se pridno dela poprime. Vse je dobro kazalo in že se je premoženje nekoliko narastlo. Renth bi bil pa rad kar čez noč obogatil, in je jel zato na borzo zahajati; kakor pa vsak novinec, tako moral je tudi on svoj „leirgeld“ drago plačati. Zgubil je ogromen del svojega premoženja in se vsled tega lahkoživnosti poprijel. Jel je popijati in pozneje ga tudi cele noči ni bilo domu. Zane-marjal je ženo in svoj posel popolnoma. Kjer se pa tako začne, pa Slovenec pravi: „sedaj smo pa že proč“. Tudi Renth je bil zgubljen. Žena mu je od žalosti umrla, in mu jednega fantiča in dve deklici, vse pod 6 let stare, zapustila.

Smrt nesrečne žene je Renth vendar le nekoliko pretresla. Zopet se je z novo močjo dela poprijel, ter prav lepo za osiročene otročice skrbel. Ne dolgo na to se Renth v drugič oženi. Vzel je tovarniško delavko, ki je nekaj sto gold. prihranjenih imela. Komaj je lahkoživec zopet nekaj okroglega v žepu čutil, je odmah zopet redno življenje popustil in staro pesem peti jel. Denar je bil kmalo zabit in meseca julija Renth že ni mogel več stanovanja plačati. Na Dunaji se pa stanovanje naprej plačuje in sicer na mesec; kdor ga ne more, posadé ga pod kap. Renthu je gospodar prvega avgusta stanovanje odpovedal in to je reveža tako peklo, da se ga je neka divja obupnost polastila. Celo noč je popijal in še le ob jutranji zori domu prišel.

Žena je hodila, kakor prej, tako tudi po poroki v tovarno delat. 13. t. m. odšla je, kakor po navadi ob 7. uri zjutraj tje in ob 1/2 4 popoldne slišalo se je iz zaprtega Renthovega stanovanja tužno ječanje. Osemletno dekle spleza na okno nad durmi in vidi brilec za durmi, otroke pa v edini postelji, ki jim je še ostala, ležati. „Kaj pa vam je?“ vpraša deklica, pa nobenega odgovora ne dobi. Nato deklica k hišnici teče. Ko so duri s silo odprli, dobili so brivec in njegove otroke — vse še pri življenji, v mlaki krvi ležati. Prve besede, ki jih je spregovoril, so bile: „O da bi vsaj otroci mrtvi bili!“ Menda nihče od vseh štirih ne bo dvakrat solnce zahajati videl.

Pisanja se družega ni našlo, kakor listek, na katerem je Renthova ura z verižico ležala.

„Prosim naj se ta ura z verižico mojemu bratu Emilu Renthu, Sandwirthova ulica 16, trgovina z lesom in premogom izroči“, bilo je napisano in to je bila cela oporoka moža, ki je v divji obupnosti sebe in svoje nedolžne otročice končal, da bi jih tako preskrbel, namesto, da bi se bil rednega življenja zopet poprijel in jim za vsakdanji kruh pošteno s krščansko odgojo skrbel.

Glejte sad brezvernega liberalizma! Popisali smo ga enkrat natančnejše, ker žalibog toliko tacega sadu dandanes rodi. Res da ne pride vselej do zadnje posledice, kakor pri tem morilecu, a vendar so nasledki vedno pogubljivi za ta in za uni svet. Sklepe iz tega naj si vsaki sam izpeljuje.

— Iz Kahire se javlja dne 22. avgusta, da je ta dan umrl le jeden za kolero, po drugih krajih v deželi pa 131 ljudi. Ako je to res, kolera vendar le ponehuje.

Telegrami „Slovenca“.

Poreč, 24. avgusta. V včerajšnji seji deželnega zbora izrazil je deželni glavar z resnobnimi besedami svojo nevoljo o nagajanju slovanskim poslancem, nadjajoč se, da se enake dogodbe ne bodo ponavljale.

Dunaj, 24. avgusta. Grof Chambord je zjutraj ob četrtna osem umrl.

Praga, 24. avgusta. Rumunski kralj dospel je sém o poldvanajstih in bil na kolodvoru sprejet po cesarskem namestniku in družih viših osebah ter po častni kompaniji z godbo. Deset minut mudivši se odpeljal se je proti Dunaju.

London, 24. avgusta. „Reuterjev telegram“ naznanja iz Hong-Konga, da je evropski colni uradnik Kantor po nekem prepiru z domačimi „kuli“ večkrat vstrelil z revolverjem, ubil dečka in ranil tri osebe. Colnega uradnika so prijeli in postavili ga pred sodnijo. — Francozi so bili vnovič tepeni, zato se vsled sovražnega zadržanja domačinov v Tonkinu proti tujcem boje hudega. Že so nabiti po voglih plakati, ki ščujejo prebivalstvo, naj mori tujce. Na prošnjo britiskega konsula odjadrala je britiska ladija (korveta) „Swift“ proti Kantoru.

Miklošičeva slavnost!

V nedeljo 26. t. m. ob dveh popoldne je v „Narodnem domu“ v Ptuji skupna pevskavaja.

Odbor
čitalničnih pevcev v Ptuji.

Dunajska borza.

23. avgusta.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 65	kr.
Sreberna „	79 „ 30	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 60	„
Papirna renta, davka prosta	93 „ 40	„
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 85	„
„ „ 4%	88 „ 20	„
„ papirna renta 5%	86 „ 80	„
Kreditne akeije	160 gld. 293 „ 30	„
Akeije anglo-avstr. banke	120 gld. 109 „ —	„
„ avstr.-ogerske banke	837 „ —	„
„ Länderbanke	112 „ —	„
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	647 „ —	„
„ državne železnice	315 „ 70	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	226 „ 25	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 „ 30	„
Ferdinandove sev.	104 „ 90	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120 „ —	„
4% „ „ 1860	500 „ 133 „ 50	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 169 „ 60	„
„ „ 1864	50 „ 169 „ —	„
Kreditne srečke	100 „ 172 „ 50	„
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ 50	„
Rudolfove srečke	10 „ 21 „ —	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103 „ —	„
London	119 „ 80	„
Srebro	— „ —	„
Ces. cekini	5 „ 65	„
Francoski napoleond.	9 „ 50	„
Nemške marke	58 „ 40	„

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.